ISTRA • *Zavod YouSea tudi letos nadaljuje čiščenje morskih travnikov*

Morski travniki izginjajo, njihova zaščita pa postaja vse pomembnejša

Morski travniki, eden najpomembnejših ekosistemov slovenskega morja, se soočajo z vse več pritiski človekovih dejavnosti. Na to opozarja tudi letošnja prva podvodna čistilna akcija Zavoda YouSea, v okviru katere so potapljači z morskega dna odstranili približno 250 kilogramov odpadkov. V letošnjem letu bodo sledile še tri podobne akcije.

FOTO: ZAVOD YOUSEA

Zavod YouSea že tretje leto izvaja podvodne čistilne akcije na območjih morskih travnikov.

• JAN KLOKOČOVNIK

Čeprav večina obiskovalcev slovenske obale poleti razmišlja predvsem o kopanju, jadranju in preživljanju prostega časa ob morju, se pod morsko gladino skriva eden najpomembnejših ekosistemov našega okolja. Morski travniki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kakovosti morske vode in blaženje podnebnih sprememb, hkrati pa sodijo med najbolj ogrožene habitate severnega Jadrana.

Na njihovo ranljivost opozarja tudi letošnja prva podvodna čistilna akcija, ki jo je organiziral Zavod YouSea v sodelovanju s partnerjem SPAR Slovenija. Potapljači so z morskega dna odstranili približno 250 kilogramov odpadkov, med katerimi so prevladovali tekstil, vrvi, mreže in drugi lahki materiali. Čeprav ti predmeti ne predstavljajo velike teže, lahko na morskem dnu prekrijejo obsežne površine morske trave ter ji onemogočijo dostop do svetlobe, kar vodi v postopno propadanje travnikov.

Ključni habitat slovenskega morja

Morske trave pogosto zmotno zamenjujemo za alge, vendar gre za cvetnice, prilagojene življenju v morju. Na morskem dnu tvorijo obsežne travnike, ki proizvajajo kisik, skladiščijo ogljik, zmanjšujejo erozijo obale ter nudijo zavetje in prehranjevališča mnogim morskim organizmom. Njihova prisotnost je eden najboljših pokazateljev zdravega morskega okolja.

FOTO: BORUT FURLAN

Morske trave pogosto zmotno zamenjujemo za alge, vendar gre za cvetnice, prilagojene življenju v morju.

Kljub njihovemu pomenu raziskave kažejo zaskrbljujoče trende. Nedavna mednarodna raziskava, v kateri so sodelovali tudi strokovnjaki Morske biološke postaje Piran, je pokazala, da se morski travniki v severnem Jadranu hitro krčijo. V slovenskem morju se je razširjenost vrste Cymodocea nodosa v zadnjih letih zmanjšala za približno tretjino, na nekaterih območjih Tržaškega zaliva pa celo za skoraj 90 odstotkov. K temu prispevajo segrevanje morja, gradbeni posegi v obalni prostor, poglabljanje morskega dna, širjenje pristaniške infrastrukture in drugi pritiski, povezani s človekovimi dejavnostmi.

Odpadki in sidranje med največjimi grožnjami

Pomemben dejavnik so tudi vsakodnevne aktivnosti na morju. Neprimerno sidranje lahko poškoduje koreninski sistem morskih trav, odpadki pa lahko rastline prekrijejo in jim preprečijo fotosintezo. Zlasti problematični so večji kosi tekstila, mreže, vrvi, jadra, senčila in drugi lahki materiali, ki jih veter ali nepazljivost zaneseta v morje.

250

kilogramov odpadkov so letos odstranili z morskega dna

Prav zato Zavod YouSea že tretje leto izvaja podvodne čistilne akcije na območjih morskih travnikov. Letošnja prva akcija je šele začetek, saj bodo do konca leta sledile še tri. Poleg odstranjevanja odpadkov projekt vključuje tudi ozaveščanje javnosti ter spodbujanje aktivnega spremljanja stanja morskega okolja.

Pri tem pomembno vlogo igra platforma Povezani za morje, prek katere lahko posamezniki sporočajo svoja opažanja iz morskega okolja in tako prispevajo dragocene podatke za raziskovanje ter varstvo morja. Takšen pristop Zavod YouSea razvija tudi v okviru projekta Participativna znanost za mlade, s katerim spodbuja mlade k boljšemu razumevanju morskega okolja in aktivnemu vključevanju v njegovo ohranjanje. V zavodu poudarjajo, da je sporočilo letošnje akcije preprosto: "Morski travniki so eden najdragocenejših naravnih virov slovenskega morja, njihovo prihodnost pa soustvarjamo vsi." Z odgovornim ravnanjem na obali in morju lahko vsak posameznik prispeva k temu, da bodo tudi prihodnje generacije lahko uživale v zdravem in živem morskem ekosistemu. •

ISTRA

Zeliščne zgodbe Istre povezale osem domačij

• Peti Dnevi odprtih vrat zeliščnih kmetij in vrtov Istre so v dveh dneh povezali osem kmetij, posestev in domačij, ki so obiskovalcem odprli vrata v svet zdravilnih in aromatičnih rastlin. Dogodek, ki ga spodbuja **Jana Bergant** z Ekološkega zeliščnega posestva Bonistra, je znova pokazal, da zeliščarstvo v Istri ni le pridelava rastlin, temveč tudi turistično doživetje, kulinarika, dediščina in izmenjava znanja. Obiskovalci so med drugim lahko spoznavali tradicionalno tiko, regenerativno oljkarstvo, pomen suhozidov in biodiverzitete ter istrske kulinarične zgodbe. "Dogodki, kot je ta, so dragoceni, ker ljudem omogočajo, da rastline spoznajo v njihovem naravnem okolju, skupaj z znanjem, tradicijo in zgodbami, ki jih spremljajo," je ob tem dejala **Tatjana Butul**, poznavalka zeliščne dediščine slovenske Istre. Pomen dogodka je nadgradil strokovni dan pod okriljem Konzorcija za ekološko kmetijstvo Slove-